

## **Chowanie zmarłych**

Przyjęcie zwłok do pochowania na cmentarzu następuje po przedstawieniu karty zgonu, a niekiedy także zezwolenia prokuratora. Kara zgonu konieczna jest również przy pochowaniu szczątków ludzkich będących popiołami powstałymi w wyniku spopielenia zwłok. Do pochowania szczątków ludzkich będących pozostałościami zwłok, wydobytych przy kopaniu grobu lub w innych okolicznościach wymagane jest zaświadczenie stwierdzające ich pochodzenie, wystawione przez zarząd cmentarza. Do pochowania szczątków będących częściami ciała ludzkiego, odłączonymi od całości oraz szczątków będących popiołami w wyniku spopielenia zwłok dzieci martwo urodzonych wymagane jest zaświadczenie stwierdzające ich pochodzenie, wystawione przez lekarza zakładu opieki zdrowotnej lub lekarza wykonującego zawód w ramach indywidualnej praktyki lekarskiej, indywidualnej specjalistycznej praktyki lekarskiej lub grupowej praktyki lekarskiej.

W miejscowościach, w których nie ma cmentarzy komunalnych, zarząd cmentarza wyznaniowego jest obowiązany umożliwić pochowanie na tym cmentarzu, bez jakiegokolwiek dyskryminacji, osób zmarłych innego wyznania lub niewierzących. Zarząd cmentarza wyznaniowego nie może odmówić pochowania zwłok osób, które posiadają nabyte prawo do pochówku w określonym miejscu tego cmentarza. Prawo to służy także bliski osoby zmarłej, to jest małżonkowi, wstępnym, zstępnym, rodzeństwu i przysposobionym. Zwłoki takich osób powinny być przez zarząd cmentarza traktowane na równi ze zwłokami osób należących do wyznania, do którego należy cmentarz, a w szczególności pod względem wyznaczenia miejsca pochowania, właściwego ceremoniału pogrzebowego i wznoszenia stosownych nagrobków.

Zwłoki osób zmarłych nie mogą być chowane przed upływem 24 godzin od chwili zgonu z wyjątkiem osób zmarłych na niektóre choroby zakaźne. Najpóźniej po upływie 72 godzin od chwili zgonu zwłoki powinny być usunięte z mieszkania celem pochowania lub w razie odroczenia terminu pochowania – złożone w domu przedpogrzebowym lub kostnicy do czasu pochowania.

Zwłoki osób zmarłych na niektóre choroby zakaźne powinny być natychmiast po stwierdzeniu zgonu usunięte z mieszkania i pochowane w ciągu 24 godzin od chwili zgonu na najbliższym cmentarzu. W takim wypadku zwłoki powinny być natychmiast po stwierdzeniu zgonu zawinięte w płótno nasycone płynem dezynfekcyjnym, złożone do trumny i szczelnie zamknięte. Trumnę obmywa się z zewnątrz płynem dezynfekcyjnym, a następnie na trumnę zakłada się worek foliowy z nieprzepuszczalnego

tworzywa sztucznego odpornego na uszkodzenia mechaniczne. Zwłoki zawozi się bezpośrednio z miejsca zgonu na cmentarz i dokonuje pochowania w ciągu 24 godzin od chwili zgonu. Po dostarczeniu trumny na cmentarz worek zdejmuje się i spala.

Ponadto należy stosować następujące środki ostrożności:

- zabronione jest zbieranie się osób w pomieszczeniu, gdzie leżą zwłoki,
- zabronione jest dotykanie zwłok, oprócz czynności niezbędnych do przygotowania ich do pochowania,
- na dnie trumny należy umieścić warstwę substancji plynoclonnej o grubości 5 cm,
- pomieszczenie w którym osoba zmarła pozostawała, wszystkie przedmioty, z którymi była w styczności, jak też środek transportu, jakim zwłoki przewieziono, powinny być poddane odkażeniu

Od chwili zgonu aż do pochowania zwłoki powinny być przechowywane w taki sposób, aby nie mogły powodować szkodliwego wpływu na otoczenie. Dlatego, niezwłocznie po zgonie zwłoki należy umieścić w miejscu możliwie chłodnym i zabezpieczyć przed możliwością uszkodzenia.

W miejscowościach, w których są domy przedpogrzebowe lub kostnice, składanie zwłok w budynkach kościołów i innych związków wyznaniowych, położonych poza cmentarzem, jest dozwolone tylko na okres poprzedzający pogrzeb. Wyjątek od tej zasady stanowią budynki posiadające oddzielne pomieszczenia do składania zwłok aż do chwili pogrzebu. Zwłoki przeniesione do domu przedpogrzebowego lub kostnicy nie mogą tam pozostawać po wystąpieniu objawów daleko posuniętego rozkładu; zwłoki takie należy natychmiast pochować

Celem wstrzymania rozkładu zwłok dozwolone jest stosowanie zabiegów utrwalających. Zabiegi te mogą być wykonywane tylko pod nadzorem lekarza.

Prawo do pochowania zwłok ludzkich ma najbliższa pozostała rodzina osoby zmarłej, a mianowicie:

- pozostały małżonek(ka),
- krewni zstępni
- krewni wstępni
- krewni boczni do 4 stopnia pokrewieństwa,
- powinowaci w linii prostej do 1 stopnia

Prawo pochowania zwłok osób wojskowych zmarłych w czynnej służbie wojskowej przysługuje właściwym organom wojskowym w myśl przepisów wojskowych. Prawo pochowania zwłok osób zasłużonych wobec Państwa

i społeczeństwa przysługuje organom państwowym, instytucjom i organizacjom społecznym. Prawo pochowania zwłok przysługuje również osobom, które do tego dobrowolnie się zobowiąza.

Zwłoki nie pochowane przez osoby, organy i instytucje uprawnione do tego mogą być przekazane szkołom wyższym do celów naukowych. Decyzję o wydaniu zwłok szkołom wyższym wydaje właściwy starosta.

Zwłoki nie pochowane względnie nie przekazane szkołom wyższym powinny być pochowane przez ośrodek pomocy społecznej z miejsca zgonu.

Zwłoki mogą być pochowane przez złożenia w grobach ziemnych, w grobach murowanych lub katakumbach i zatopienie w morzu. Groby ziemne i groby murowane, przeznaczone na składanie zwłok i szczątków ludzkich mogą się znajdować tylko na cmentarzach. Nie jest dopuszczalne grzebanie zmarłych na prywatnych posesjach.

Ciała osób zmarłych na okrętach będących na pełnym morzu powinny być pochowane przez zatopienie w morzu, zgodnie ze zwyczajami morskimi. W przypadkach, kiedy okręt może w przeciągu 24 przybyć do portu objętego programem podróży, należy zwłoki przewieźć na ląd i tam pochować. Wyjątki od tych przepisów mogą być czynione przez kapitana okrętu z uwzględnieniem wskazań sanitarnych i wojskowych, jeżeli chodzi o okręty wojenne lub inne używane dla celów wojskowych.

Do trumny przeznaczonej dla zwłok osoby dorosłej wolno złożyć tylko zwłoki jednej osoby dorosłej, zwłoki matki z dzieckiem nowo narodzonym lub zwłoki dwojga dzieci w wieku do lat 6. Trumna musi mieć dno i ściany boczne nieprzepuszczalne oraz szczelnie przylegające wieko. Zwłoki składa się w trumnie na warstwie substancji plynochłonnej o grubości 5cm.

Po złożeniu zwłok do trumny i przymocowaniu wieka nie wolno trumny otwierać.

Zwłoki dzieci martwo urodzonych są chowane przez ta same osoby, które są uprawnione do pochowania ciał zmarłych. Na ich wniosek zwłoki te mogą być spopielone przez zakład opieki zdrowotnej dysponującego odpowiednimi urządzeniami do tego celu.